ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު

[2021] SC 112

2021/SC-A/98

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

ޙަމްދާން އަޙްމަދު ޝަރީފް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ރަޝީދު ޙުސައިން

ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޒްމިރަލްދާ ޒާހިރު

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝާ ޝުޖޫން މުޙައްމަދު

ނިމުނު ތާރީޚު

05 ޑިސެމްބަރ 2021

އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ

2021/HC-B12/69

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް

ހަމްދާން އަޙްމަދު ޝަރީފް / ދޫރިއާގެ، ތ.ވޭމަންޑޫ

ޤާނޫނީ ވަކީލު:
ޢަބްދުﷲ ނަސީރު މުޙައްމަދު، ލީގަލް އެއިޑް
އެލް.އެލް.ބީ

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ޤާނޫނީ ވަކީލު:
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހުސައިން ޝަމީމް
އަސިސްޓެންޓް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އާއިޝަތު އިބްރާހީމް
އަސިސްޓެންޓް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ފާޠިމަތު ޝިފާޒާ
އަސިސްޓެންޓް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހުސައިން ސާމީ

ކޯޓު އަމުރު، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2009/12 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކާއެކު ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 26 ވަނަ މާއްދާ އާއި 27 ވަނަ މާއްދާ، ހަށުހަރުމަތި ކޯބައިކަން، ހަށުހަރުމުގެ ބައްޓު، ހަށުހަރުމުގެ ބައްޓު ހިފެހެއްޓިގެންވެން

بسم الله الرحمن الرحيم

ހަމްދާން އަބްދުލް ޝަކޫރު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

[2021] SC 112

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ރަޝީދު ހުސައިން ގެ ރައުޔު: (ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޒްމިރަލްޑާ ޒާހިރު އަދި ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝާ ޝުޖޫން މުޙައްމަދު ތާއީދު ކުރައްވާފައި)

ތަޢާރުފު

1. މި މައްސަލައަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/69 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ނޫން ކަމަށް ބުނެ ތ.ވޭމަންޑޫ / ދޫދިޔާގެ، ހަމްދާން އަބްދުލް ޝަކޫރު (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A248760) (މީގެ ފަހުން **"އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް"** ނުވަތަ **"ހަމްދާން އަބްދުލް ޝަކޫރު"** ކަމަށް ބުނެވިފައިވާ ފަރާތް) ގެ ފަރާތުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައެކެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މީގެ ފަހުން **"އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް"** ނުވަތަ **"ދައުލަތް"** ކަމަށް ބުނެވިފައިވާ ފަރާތް) އެވެ.

މައްސަލައިގެ ފަސްމަންޒަރު

2. ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން، ހަމްދާން އަބްދުލް ޝަކޫރު ހައްޔަރު ކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް އެދި، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ފަރާތުން 25 ޖުލައި 2021 ދުވަހު ތ.ވޭމަންޑޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުއެވެ.

3. ހަމްދާން އަބްދުލް ޝަކޫރުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކޮށްފައިވަނީ ކުޑަ އަންހެން ކުއްޖެއްގެ އަތަށް ފޯނުން ދީގެން، އެ ކުއްޖާގެ އުމުރާއި ނުގުޅޭ ވާހަކަ އެ ކުއްޖާއާ ދެއްކުމާއި، ދަންވަރުގެ ވަގުތުގައި އެ ކުއްޖާގެ

ބެލެނިވެރިންނަށް ނޫނީ އެ ކުއްޖާ އުޅޭ ގެއިން އެ ކުއްޖާ ނެރެގެން ގެންދިޔުމާއި، އެ ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރިކަމަށެވެ.

4. ހައިކޯޓް އަޑުއަހާ ޝަރީޢަތް ހައްޔަރު ކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރުއްވުމަށް އެދި، ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ޤަޟިއްޔާގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ ކުށްތަކުގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުޑަކުއްޖަކާއެކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުށާއި، ހަމަ އެ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުޑަކުއްޖަކު ޖިންސީ އަމަލެއްގައި ބައިވެރިކުރުވުމުގެ ކުށާއި، އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 2014/17 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) ގެ 19 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޖިންސީ ގޯނާކުރަން އުޅުމުގެ ކުށެވެ.

5. ހައިކޯޓް އަޑުއަހާ ޝަރީޢަތް ހައްޔަރު ކުރުމުގެ އަމުރު[1] 25 ޖޫން 2021 ދުވަހު ތ.ވޭމަންޑޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނެރެފައިވެއެވެ.

6. ހައިކޯޓް އަޑުއަހާ ޝަރީޢަތް ހައްޔަރު ކުރުމަށްފަހު ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް އޭނާ 26 ޖޫން 2021 ދުވަހު ތ. ތިމަރަފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހާޒިރު ކުރެވުނެވެ. ބަންދާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި ފަނޑިޔާރު ނިންމާފައިވަނީ[2] ހައިކޯޓް އަޑުއަހާ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށެވެ.

7. ހައިކޯޓް އަޑުއަހާ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފަނޑިޔާރު ނިންމި ބަންދުން ދޫކޮށްލައިދިނުމަށް ހިއިބަސް ދޫނިބި ފަރާތްތަކަށް ނުޤު ހުށަހަޅާފައި އާއި، ހިބަސް ކޯޕަސް މަސައްކަތް ކޮށްދެއްވުމަށް އެދި، ބަންދުން ދޫކޮށްލައިދިނުމަށް ހިނގާފައިވާ ބަލާނުލެއްވި ކަމަށް އަމުރުގައި[3]

---

1 ތ.ވޭމަންޑޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު N11C/HA/2021/23 ކޯޓު އަމުރު

2 ތ.ތިމަރަފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު N10C/MA/2021/19 ކޯޓު އަމުރު

3 އިބާރާ

ބަޔާންކޮށްފައެވެ. ހަމްދާން އަހްމަދު ޝަރީފާ ދެކޮޅަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހިލާފުވުމާއި، އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ކުއްޖާގެ ބައްޕައި، ނޫން ކަންކޮޅަކާ މުއާމަލާތްތަކާއި، ދުޝިޔާ ހިޖުބާއި، ހިނގި ބަޔާނަކެވެ. ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބު ކަމަށް އަމުރުގައި[4] ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ލިބިފައިހުރި ހެކި ޤަރީނާއަށް ބަލާއިރު، ކުށްކުރިކަމަށް އެކަށީގެންވާ ތުހުމަތެއް ކުރެވޭ މިންވަރަށް ހުރުމުންނާއި، ތުހުމަތު ކުރެވޭ ކުށުގެ އަމަލާއި މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާ ކުރިމަތިވެދާނެ ފަދަ އަމަލެއް ކަމަށް ފެނުމުންނާއި، ލިބިފައި ހުރި ހެކިތަކުން ބަލާއިރު، މި ހެކިތަކަކީ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިޙްތިމާލު އޮތް ހެކިތަކުން ފެނޭކަމަށެވެ.

8. ހަމްދާން އަހްމަދު ޝަރީފު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ތ. ތިމަރަފުށި މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ، އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައެވެ.

ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމިގޮތް

9. ހަމްދާން އަހްމަދު ޝަރީފް ހުށަހެޅި މައްސަލަ ބަލާފައިވާ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/69 ފައިސަލާއިންނެވެ.

10. މި މައްސަލައިގައި ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ހަމްދާން އަހްމަދު ޝަރީފް ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ތ. ތިމަރަފުށި މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމަށް ބެލެވޭތީ ހަމައެއް ނެތް ކަމަށެވެ.

---

[4] އބދ

11. ހައިކޯޓުގެ ނިންމުން ޤާނޫނާއި ޚިލާފު ކަމަށް ބުނެ ޙަމްދާން އަޙްމަދު ޝަރީފުގެ ފަރާތުން އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވެއެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ނުކުތާތައް

12. ޙަމްދާން އަޙްމަދު ޝަރީފުގެ ފަރާތުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފާ ދެ ނުކުތާ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

12.1. ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފުވެފައިވުން.

12.2. ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[5] 26 ވަނަ މާއްދާއާއި 27 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވުން.

13. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ޙަމްދާން އަޙްމަދު ޝަރީފު ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ހައްޔަރުކޮށް ބަންދާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމަން ކޯޓަށް ގެންދިޔުމުން އޭނާ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާއިރު، އޭނާ ހައްޔަރު ކޮށްފައި ހުރިއިރު ހަނުހުރުމުގެ ބައްޔު އާނާއަން ޖިބުރިންމުގައި ފުދުމުން އަމަލު ކޯޓުގައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[6] 26 ވަނަ މާއްދާ އާއި 27 ވަނަ މާއްދާ އާއި އެއްގޮތްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯއެވެ.

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2009/12

[6] އެބަ

ގުޅުންހުރި ޤާނޫނީ މާއްދާތައް

14. ހައްޔަރު ކުރެވޭ މިންނާއި ބަންދުކުރެވޭ މިންގެ ހައްދުތައް ބަޔާންކުރަމުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންވެގެންވަނީ؛

"ތިމާއަކީ ކާކުކަން އަންގައިދިނުން ފިޔަވައި އިތުރު އެހެން އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުދީ ހަނުހުރުމަކީ އެ މީހަކަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤެއްކަން އެ މީހަކަށް އަންގައި، އެ ޙައްޤު ލިބިގަތުމުގެ ފުރުޞަތު އެ މީހަކަށް ދޭންވާނެއެވެ."

15. ހައްޔަރުކުރުން މާނަ ކުރަމުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[7] 213 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގެ (1) ގައި ބުނެފައިވަނީ؛

"ހައްޔަރުކުރުން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މީހާގެ މިނިވަންކަން ހުއްޓުވަމުން ގެންގޮސް، މި ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިނުމާއެކު، ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް މީހާ ގެނައުމަށެވެ."

16. ބަންދުކުރުން މާނަ ކުރަމުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[8] 213 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) ގައި ބުނެފައިވަނީ؛

"ބަންދުކުރުން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މީހަކު ހައްޔަރު ކުރުމަށްފަހު، އޭނާ ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުންނަ ހާލަތަށެވެ."

17. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[9] 26 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެން ވަނީ؛

7 ޤާނޫނު ނަމްބަރު 2016/12

8 އިބިދ

9 ޤާނޫނު ނަމްބަރު 2009/12

"މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރުވޭ ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރުވޭ މީހަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން، މި ބާބުގެ އަންނަނިވި މާއްދާތަކުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތައް، އެ މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންވެގެންވާ މިންވަރަށް ހިފެހެއްޓިގެންވެއެވެ"

18. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[10] 27 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެން ވަނީ؛

"ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ތިމާއީ ކާކުކަން އަންގައިދިނުން ފިޔަވައި، އިތުރު އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުދީ ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިދީފައިވީނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރުވޭ މީހަކަށް، އެ ޙައްޤު، އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ލިބިގެންނުވެއެވެ."

19. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެންވަނީ؛

"އެ މީހަކާ މެދު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެއްގެ ހެކި ފޮރުވުމަށް ނުވަތަ ހެކިބަސް ދޭން ހުރިމީހަކަށް ނުފޫޒެއް ފޯރުވުމަށް މަސައްކަތްކޮށްފާނެކަމަށް ބެލެވޭނަމަ، ނުވަތަ ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވެފާނެކަމަށް ބެލެވޭނަމަ، ނުވަތަ ފިލައިފާނެކަމަށް ބެލެވޭނަމަ، ނުވަތަ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ބެލެވޭނަމަ މެނުވީ، އެއްވެސް މީހަކާ މެދު ޝަރީޢަތުން ހުކުމްކުރުމުގެ ކުރިން އެ މީހަކު ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން ނުވާނެއެވެ."

ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު

20. ދިވެހި ބަހުގެ ރަދީފުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުން، ހަނުހުރުމަކީ ހިމޭނުން ހުރުމެވެ. ނުވަތަ އަނގަ މަޑުކޮށްގެން ހުރުމެވެ.[11] އޭގެ އިދިކޮޅަކީ ވާހަކަ ދެއްކުމެވެ. ވާހަކަދެއްކުން އުޅެނީ ދުލުން ބުނުމާއި ހަރަކާތްތަކުން ނުވަތަ ލިޔާ ލިޔުންތަކުން ނުވަތަ ކުރާ އިޝާރާތްތަކުންނެވެ. ބައެއް ފަހަރު

[10] [illegible]

[11] ދިވެހި ބަހުގެ ރަދީފު، ދިވެހި ބަސްފޮތް (މާލެ: ސަރީއާ، 2011)، 7

ސީދާކޮށެވެ. އަސްލުގައި ޤަރާރު ނުސީދާ ކޮށެވެ. ސީދާކޮށް ނުވަތަ ސަރީޙަކަށް ބަޔާން ކުރުމަކީ އުސޫލުގައި ޝައްކުކުރާ ނުހުންނަ ގޮތަށް، އޮޅުންފިލާ ގޮތަށް، އަދި ދެ މާނަ ނުނެގޭ ގޮތަށް ބަޔާންކުރުމެވެ. ނުސީދާކޮށް ބަޔާން ކުރުމުން ބައެއް ފަރާތު އޮޅުން އަރައި، އެއް މާނައަށްވުރެ ގިނަ މާނަ ތަފާތު ގޮތްވެއެވެ.

21. ހަށިހުރުން ދެ ގޮތަކަށް އޮވެއެވެ. އެއްގޮތަކީ ޖިސްމާނީގޮތުން ހަށި ހުރުމެވެ. ދެވަނަ ގޮތަކީ ގަސްތުގައި ހަށި ހުރުމެވެ. ފުރަތަމަ މިބުނި ގޮތުގައި ހަށި ހުރުމަކީ އެ މީހެއްގެ އަތުގައި އިޚުތިޔާރުކަމު ހުރުމެވެ. އަޑީ ސިޔާ އަދި ވާހަކަ ނުދެއްކޭ މީހަކަށް ވުމުންނެވެ. އެފަދަ މީހަކު، ޖިސްމާނީ ކަނޑައެޅޭ ގޮތުން ޚާއްޞަ ކުރެވޭ ހަށި ހުރުމެވެ. އެ މީހަކު ޖިސްމާނީ ގޮތުން ހަށި ހުރުމަކީ، ކަންކަން ބަލާ ގޮތުގައި ސިފަކުރެވޭ ގޮތަކުން ކަނޑައަޅާ ހާލަތެއް ކަމުގައިވާ ކަން ބަޔާން ކޮށްފައެވެ. ދެވަނަ ގޮތުގައި ބަލާފައިވާނީ، ވާހަކަ ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ އެ މީހަކު ވަކި ގޮތެއްގައި ހަށި ހުރުމަށް ވުމުގެ ޙާލަތްތަކާއި އަދި ހަށި ހުރުމުގެ ގޮތްތަކެވެ. ދެ ގޮތުގައި ހަށި ހުރުމަކީ ހަށި ހުރުމުގެ ބާރުން ވަކިން، ހަށި ހުރުމުގެ ޒާތުގެ ދެ ގޮތެވެ.

22. ތިމާއަކު ގާނޫނަކުން އަންގައި ދިނުން ފިޔަވައި އިތުރު އެހެން އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުދީ ހަށިހުރުމަކީ އެ މީހަކަށް ޖިނާއީ ޒިންމާ ކަނޑައެޅޭ ހާލަތެއް ކަމުގައި ބަލާނެ ކަމަށް ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިޢުތިރާފެއް އަންގައިދޭ ބަޔާންތަކާއި، އެ ޤާނޫނު ދަށުގައިވާ ފުރިހަމަ އެ މީހަކަށް ޚިލާފު ޝަރުޢީ ޙުކުމެއް ކަނޑައަޅާ ހާލަތެއް ބައްޓަންކުރުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ. ކުރިއްސި ޤާނޫނުތަކުގައި މިގޮތަށް ހަށިހުރުމުގެ ޙައްޤު، ޢާއްމު ގާނޫނަކުން ފިޔަވައި އިތުރު އެހެން އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުދީ ހަށިހުރުމުގެ ޙައްޤު ޢާއްމުން ދިނުމުގެ ކަރުދާސް ޢާއްމުން ދިނުމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު[12] 44 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ. އަދި ތަޙުޤީޤުގައި އެ މީހާ ސުވާލުކުރުމުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިއަށް ފަރުވާ ދޭ ޙައްޤު ތަޙުޤީޤުގައި ކުރާ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުނުދީ ހަށިހުރުމުގެ ޙައްޤު ޢާއްމުކޮށް

[12] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2016/12

ޝަރީޢަތުގައި އޭނާއާ ދެކޮޅަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެއްކަން އޭނާއަށް އަންގަން އެ މާއްދާގައި ލާޒިމުކޮށްފައިވެއެވެ. ހަނދުނުވުމުގެ ބަޔާން އެ މާއްދާގެ އިސްތިސްނާއަކުން ކުރިކަން އެ މާއްދާގެ ދަށުން ލިބިދޭ ބަހަނަން ޖާއިޒު ކަމަށާއި، އެ މާއްދާ ހަނދުނުވުމުގެ ބައްޔާ އިސްތިސްނާއާ ކުރިމަތިވާ ކަމާއި ގުޅޭ ފަރާތާ، އެއްވެސް ހެކިބަހުގެ ހަނދުނުވުމުގެ ބަޔާން ކުރަން، އިނގިރޭސި ކުރިމަތިލާ ހަނދުނުވުމުގެ ޙައްޤު ފާހަގަކުރެވޭ ސިފަވެގެންވާ ކުރިމަތިވާ، އެ ޤާނޫނުގެ[13] 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެން ވެއެވެ. ހަނދުނުވުމުގެ ހައްޤުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތަކާއި ނުހިމެނޭ ކަންތައްތައް އެ ޤާނޫނުގެ[14] 47، 48 އަދި 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެންވެއެވެ.

23. ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ތިމާއަށް ގޯސްކަން އަނގައި ދިނުން ޖެހޭކަމަށް އިޢުތިރާފު އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުދީ ހަނދުނުވުމުގެ ބަޔާން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތަޙުޤީޤުގައި މަޖިބޫރުކުރެވޭ އިޢުތިރާފު ބަޔާން ނުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކުރިމަތިކުރެވެ. އަދި މިގެ އިތުރުން ޖިނާއީ މަޢުލޫމާތުގައި ތުހުމަތު ކުރިމަތިން ތަޙުޤީޤަށް ގެސްޓަކަށްދިނުން، ބިރުދެއްކުމަކީ ޖަބުރީ ކަމެއްކަމަށް ފާހަގަ، ބިރުދެއްކުމުގެ ސަބަބުން ހަނގާމާއި ފިކުރުގެ ނުތަނަވަސްކަން އުފެދުމާއި، އަނގަބުގެ ކުރު ހިތި ދަރަނިވެރިކަމާ އާންމުކޮށް ފާގަތިކަން. މި ހާލަތުގައި ބަސްނަލާ ފާހަގަކުރެވޭ ނޯޓް އަދިއެކަ ނަފްސު ކުރެވިފައިވާ ތަން ބަސް ބަސްދުވުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭފައެވެ. މިކަންކަން މިގޮތަށް ހުރުމުން ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ހަނދުނުވުމުގެ ޙައްޤު ތިމާގެ މުދަލުކުރެވޭ މިހާރު ވަރަށް ފުރާނަ ދިފާޢުކުރެވޭ. ތިމާއަށް ގޯސްކަން ބޭނުން ދިނުން ޖެހޭ އިޢުތިރާފު މަޖިބޫރުކުރެވޭ ތަޙުޤީޤު ކުރާ ފަރާތަކުން ނުދިނި ހަނދުނުވުމުގެ ބަޔާން އާންމުކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެއެވެ.

[13] އެބަ

[14] އެބަ

ދަތުރުކުރުމުގެ ޙައްޤު ހަނިކުރުން ނުވަތަ ހިފެހެއްޓުން

.24 ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންވެގެންވާ އަސާސީ ޙައްޤުގެ އެއްވެސް މިންވަރެއް ހިފެހެއްޓުން ނުވަތަ ހަނިކުރެވޭނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. އެ މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުން އެފަދަ ޙައްޤުގެ އެއްވެސް މިންވަރެއް ހިފެހެއްޓުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ތަޢާރުޟުނުވާ ގޮތުގެމަތިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނަކުންނެވެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނަކުން ވެސް އެއިން ޙައްޤާއި އަސާސީ މިނިވަންކަމާއި ހިފެހެއްޓުމާއި، މިނިވަން، ދިރިއުޅުމާއި ދުޅަހެޔޮކަމާއި މިފަދަ ޙައްޤާ ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއް ހިފެހެއްޓުމަކީ ޤަބޫލުކުރެވޭ މިންވަރަކަށް ކަމަށެވެ.

.25 ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ[15] 27 ވަނަ މާއްދާގައި މިބާވަތުގެ ގޮތުން ދަތުރުކުރުމުގެ ޙައްޤު ހިފެހެއްޓޭނެއެވެ. އެ ޤާނޫނުގެ[16] ދަށުން ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައެއްގައި ބަންދުކުރާ މީހާއަށް ދަތުރުކުރުމުގެ ޙައްޤު އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ހިފެހެއްޓުން ނުވާކަން އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

މި މައްސަލައިގައި ދަތުރުކުރުމުގެ ޙައްޤު ހިފެހެއްޓި ނުވުން

.26 ހަމްދާން އަޙްމަދު ޝަރީފް ހައްދަދު ކުރިމަތިކޮށްފައި ޝަރީޢަތް ޤާނޫނީ އިޖުރާއަތު ޖިނާއީ ދަޢުވާ ދަތުރުކުރުމުގެ ޙައްޤު ހިފެހެއްޓުން ނުވާކަމަށް ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ސަބަބަކީ ހަމްދާން އަޙްމަދު ޝަރީފްގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤު ކުރާ ކުށަކީ ބޯޅަ ހަމްދާން ކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައި އަދި ބަންދުކުރެވޭ ހުށަހަޅުއްވާ ދަތުރުކުރުމުގެ ޙައްޤު ހިފެހެއްޓުމާ ކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2009/12

[16] އބދ

27. މި މައްސަލައިގައި ހަމްދާން އަބްދުﷲ ޝަރީފްގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ހަމްދާން އަބްދުﷲ ޝަރީފްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ ކުށުގެ ބާވަތުން އޭނާ ބަންދުގައި ހުރުން ހުރުމުގައި ހަނުހުރުމުގެ ބަދަލު ލިބިންދުވާން ކަމަށް އޭނާ ޖަހާލު ކުރި ކަމަށާއި، އޭނާގެ ސަލާމަތާއި އޭނާ ހައްޔަރު ކުރުމަށްފަހު ބަންދު ކުރުމުގެ ކުރިން އޭނާއަށް ހަނުހުރުމުގެ ބަދަލު ލިބިދިނުން ނުވުން ކަމަށާއި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާބެހޭ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ[17] 27 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެން ވާގޮތުން ހަނުހުރުމުގެ ބަދަލު ލިބިއްޖެގެން ވަނީ ބަންދުގައި ހުރުން ޝަރުތުގައި އެކަނި ކަމަށާއި، މި ސަބަބުތަކާހުރެ އޭނާ މިނިވަންކޮށް ދޫކޮށްލަން ޖެހޭ ކަމަށެވެ.

28. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާބެހޭ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ޤާނޫނު[18] ގައި ހުކުމްކުރުމުގެ ބަދަލު ރިޔާއަތްދީގެންވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ 27 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. ބައްޓަމަށް ރިޔާއަތްދިނުމުގެ ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބައި ކަމަށްވާ ޤާނޫނުގެ ހަތަރުވަނަ ބައި ފެށޭ 26 ވަނަ މާއްދާއިންނެވެ. އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އެ މާއްދާގެ ފަހަތުން އަންނަ މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކެއް، ބަންދުކުރުމާ އަދި ހައްޔަރު ކުރުމާ މީހާއަށް އެ މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރަށް ރިޔާއަތްދޭން ކަމަށެވެ. ހުކުމްކުރުމުގެ ބަދަލު ބަޔާންކޮށްފައިވާ 27 ވަނަ މާއްދާގައި ކަމަށްވާއިރު، އެ ބަދަލު ރިޔާއަތްދޭނީ އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރަށެވެ. 27 މާއްދާގައި ހުކުމްކުރުމުގެ ބަދަލު ރިޔާއަތްދޭން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމައެކަނި ބަންދުގައި ހުރުން ޝަރުތުގައި އެކަނިހެވެ. ނަމަވީއިރުގެ ގޮތުން ހަމައެކަނި ކޯޓުގައި ހުރުން ބަންދުގައި އާއްމު އުސޫލާއި އެއްގޮތަށް ޤާނޫނަށް ހުކުމްކުރުމުގެ ބަދަލު ލިބިގެންވެއެވެ.

29. މިގޮތުން މި މައްސަލައިގައި، ހަމްދާން އަބްދުﷲ ޝަރީފް ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު އޭނާއަށް ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިންއިރު، އޭނާއަށް ހުކުމްކުރުމުގެ ބަދަލު ލިބިގެން ނުވާކަމަށް ފުރުޞަތު އެންގިކަން ދައްކާލުމުގެ ބަހުން

17 އިބާރާ

18 އިބާރާ

އެނގެން އޮޑިޓް، ފުރުޞަތު އަދަދު ކޮށްފައިވަނީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު[19] ގެ 27 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް ދޫނުކުރަން އަމުރުކުރަން ބުނެފައެވެ.

ބަންދުން ދޫ ނުކުރުން

30. ހަމްދާން އަހްމަދު ޝަރީފު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ތ. ތިމަރަފުށި މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ކުށްތަކުގެ އެކަށީގެންވާ ހެކި ހުރުމާއި ފިރާރުވެ، ޝަރީޢަތުން ބުރަވާ ކުރުމުގެ ކުރިން މިހާރު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން ހިފަހައްޓާ ނުރުހުޖު ފުރުޞަތުގައި ހުރި ނަތީޖާތަކުން ކަމަށް ބިރުވެރިވާ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ބޮޑު ހާނިއްކަ އޮތުމުން ކަމަށް އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

31. ހަމްދާން އަހްމަދު ޝަރީފު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ޝަރީޢަތުން ބުރަވެ ހެކިތަކުގެ ތެރޭގައި އޭނާ ކޮންމެކަމަކަށް ފެނިފައިވާ އިލްތިޒާމްވާ ހިފެހެއްޓުން ނޯޓިސް، ހަރުހުރުމުގެ ބަލާފައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުދޭ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަޔަށް ބަރަވެއްޔާކުރަ ބަލާފައި ފުދޭފަދަ އެކަނި ބަލާފައިގައި އެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިފާޢުގެ ކުރުމުގެ ޒާތުގެ ކުށްތަކާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ސަބަބެއް ނުވާކަމަށް އަމުރުނުކުރަން ބުނެފައެވެ.

32. ދިފާޢީ ބަޔާންތަކުގައި ސަބަބުތަކެއް އެއްވެސްގައި ހުކުމްތަކުން، ހަމްދާން އަހްމަދު ޝަރީފު ހައްލުކުރި ކުރުމަކަށް ކުރުމުގެ، އެކި ޤާނޫނުގެ ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިވާ ހަމައަށް އެކަމުގައި ހަމަހަމަ ކުރުމުގެ ގޮތުގައި ބިޔަގެން ބަޔާންކޮށްފައިގައި، އެކަމުގައި ހަމަހަމަ ކުރުމުގެ ގޮތުގައި ބިޔަގެން ފުރުޞަތު ނުވާކަމަށް އެކަމުގައި އަންގާފައިވިނަމަވެސް، އެކަ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ބުނެފައިވުން ނިންމުމަށްބާކީ ހުކުމްތަކުގެ ތެރޭގައި އެކަ

[19] ...

ހެކި ހުރުމުގެ ބަޔާން ހިމެނިފައި ނުވާތީއާއި، އޭނާ ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިވާނީ ތުހުމަތު ކުރެވުނު އެކަށީގެންވާ ހެކި ހުރުމުގެ އިތުރުން، ޝަރީޢަތުން ޙުކުމްކުރުމުގެ ކުރިން މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓޭ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބުތަކެއް ހުރެގެންކަން އެނގެން ނެތުމުން، ހައިކޯޓުން އަންގަމުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިވާނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާގެ މަތިން ކަމަށް އަމުރުކުރުމަށް ބުރަވެވޭއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޒްމިރަލްދާ ޒާހިރުގެ ރައުޔު

33. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ރަޝީދު ޙުސައިނުގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝާ ޝުޖޫން މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު

34. ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ރަޝީދު ޙުސައިނުގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ރަޝީދު ޙުސައިނުގެ ރައުޔުގައި ހިމެނިފައިނުވާ، މި މައްސަލައާގުޅޭ އިތުރު ދެކެންހުރިގޮތް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވެއެވެ.

35. **ފުރަތަމަ ކަމަކީ:** ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން މާނަކުރަންވާނީ އެކަށީގެންވާ ޑިމޮކްރެޓިކް މުޖުތަމަޢެއްގެ އުސޫލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމައަށް[20] ގައި މި ކޯޓުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައެވެ.

36. **ދެވަނަ ކަމަކީ:** ހައިކޯޓުން އަންގަމުން ޝަރީޢަތް ހުއްޓުވުމަށްހުރި އޭނާއަށް ޤާނޫނީ އިންސާފު ދިނުމުގައި، އޭނާއަށް ހަމަހަމަކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެން ނުވާކަމަށް ފެނިގެން އަންގާފައިވުމުން، އެއީ ހައިކޯޓުން އަންގަމުން ޝަރީޢަތް ކުރިޔަށް ތުހުމަތު ކުރެވުނު ކުށާއި ގުޅުވައިގެން ބަންދުކުރުމަށް ދިނުމުގެ ސަބަބު ކަމުގައިވެސް، އެކަން ހައިކޯޓުން އަންގަމުން ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާފައި، 26 ޖުލައި 2021 ވަނަ ދ. ތިމަރަފުށީ މުޢާމަލާތު ކޯޓުން ހައިކޯޓުން އަންގަމުން

[20] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/40 ފަސްމައްސަލާގެ ފުރަގަރާފު 17 އިން ފެށިގެން.

ޝަރީފްގެ ބަޔާނާ ދެކު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ބޭއްވުން މަޖިލީހުގައި، ހަމްދާން އަބްދުލް ޝަރީފްގެ ދިފާޢީ ވަކީލު ބައިވެރިވެވަޑައިގަތުމަށް، އެކަމާ ބަންދު ދެއްކުމަށް އެ ކޯޓުން ކުރި އަދުލުގެ އިޢުތިރާފު ބަޔާނުން[21] އަދި ހަމްދާން އަބްދުލް ޝަރީފް މަޝްވަރާކުރި ގާނޫނީ ވަކީލު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުން އެނގެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ހަމްދާން އަބްދުލް ޝަރީފްގެ ބަޔާނާ ދެކު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ބޭ. ފިޔަވަޅުކަށް ޓެސްޓިފައިސް ކޯޓުގައި ބޭއްވުން އެ މަޖިލީހުގައި، އެކަން ހެއްކަށް ކުރުމުގައި ހަނދާންކުރުމުގެ ބައްޔެ ފިޔަވަޅުއަޅާ ނުވާކަން ހަމްދާން އަބްދުލް ޝަރީފްގެ ވަކާލާތު ވާހަކަތަކުން ދެއްކެވިކަން ނުވެއެވެ. އަދި އެ މަޖިލީހުގައި އެކަން އުފައްދައިން ވަކާލާތުކުރައްވާކަމަށް ހަމްދާން އަބްދުލް ޝަރީފްގެ ވަކީލު ހެއްކަށް ކުރުމަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައިވެސް ބުނެވިފައި ނުވެއެވެ.

37. **ތިންވަނަ ސުވާލު:** ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތު ކުރެވިފައިން ހައްޤުތަކާ ނުވަތަ ބަންދުކުރާ މީހާއަށް ވަކީލެއް ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު، ވަކީލުން އެ މީހަކަށް ހާޒިރުވުމަށް ބާރުދީގެ ކޯޓަށް ވަޑައިގަންނަވާތީ ފޮނުވައިދޭން ބަޔާންކުރާ ބަޔާނަށް ކުރިމަތި ކަޑަތާ ހުކުމެއް ތިކަން ނިންމާ، ބަޔާނު ކުރުމުގައި މިނިކަން އެ ބަޔާނު ފިޔަވަޅު ކަރުދާހަކުން ހާޒިރުވެ، އެކަމާ ވަކާލާތު ކަމަށްވާ ތިޔަޖިހަލި، އެއްގެ ނަމްބަރު، ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރަނީމާ މިހާ އެ ހާޒިރުވުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމާ ބަޔާންތަކުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ވަކީލާ އެއްގެ ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި ހުށަހަ ބޭނުމުގައި ނުހިނގާނެއެވެ.[22] އަދި އެގޮތަށް މައްޗަށް ބަޔާނަށް ހުށަހަޅާ 52 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތަށް ހުށަހެޅިޔަސް ހާދާ ކުރިކަމުގައި ވެގެން ދިނުމެވެ.

21 ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުގެ ނަންބަރު TD136512 "ހެއްކަށްދޭކަން މީހާގެ މައްޗާމެދު ބޯޑު"

22 އުސޫލުގެ ސަބަބުތަށް އަދި އެމެރިކާގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ Silverthorne Lumber Co., Inc. v. United States, 251 U.S. 385 (1920) އާއި، Miranda v. Arizona, 384 U.S. 436 (1966) އާއި، Dickerson v. U.S., U.S. Sup. Ct. 2000

ޙުކުމް

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތައް އެގޮތަށްހުރުމާއެކު، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/69 ޤަޟިއްޔާއިން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ޤާނޫނާއި ޚިލާފު ކަމަށް ބެލެވޭނެ ސަބަބެއް ނެތުމުން، އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ތާއީދު ކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކިޔީ:

އަޒްމިރަލްދާ ޒާހިރު | ޢަލީ ރަޝީދު ޙުސައިން | ޢާއިޝާ ޝުޖޫނު މުޙައްމަދު

(ރިޔާސަތު)